

**ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА ТРАДИЦИОНАЛНИХ ИГАРА/ПЛЕСОВА И
РИТМИЧКО-ПОКРЕТНИХ ИГАРА У РАДУ ВАСПИТАЧА СА ДЕЦОМ
ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА НА ТЕРИТОРИЈИ ВОЈВОДИНЕ¹**

**PRACTICAL APPLICATION OF TRADITIONAL GAMES/ DANCES AND
RHYTHMIC-MOVEMENT DANCES IN THE WORK OF EDUCATORS
WITH PRESCHOOL CHILDREN ON THE TERRITORY OF VOJVODINA¹**

Кристина ПЛАЊАНИН СИМИЋ • Kristina PLANJANIN SIMIĆ

Академија уметности Универзитета у Новом Саду
Academy of Arts, University of Novi Sad
kristina.planjanin.simic@gmail.com

Горан СТАНКОВ • Goran STANKOV

КУД „Светозар Марковић“, Нови Сад
Folklore Ensemble „Svetozar Marković“, Novi Sad
narodnaigrags@gmail.com

¹ Ова студија произилази из дела мастер рада Горана Попова, студента Високе школе струковних студија за образовање у Кикинди под називом: *Практична примена традиционалних плесова/игара и ритмичко-кретних игара у раду васпитача са децом предшколског узраста*, насталог током 2019/2020. под менторством др Кристине Плањанин Симић, професора струковних студија на Високој школи струковних студија за образовање у Кикинди. Опширније о овој проблематици, изнето је унутар публикације: *Зборник радова Студентског скупа „Перспективе етномузикологије“* (2023). Нови Сад: Академија уметности, Универзитет у Новом Саду. Публикација је настала у оквиру пројекта „Перспективе етномузикологије“ којег је финансирао Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност, а уководилац пројекта је ддр Весна Ивков. Једном већом обједињеном студијом, на узорку од 251 испитаника, изнели смо податке најновијих истраживања вршених у више општина у сфери традиционалних игара/плесова на територији Војводине. Намера групе истраживача била је да се кроз сагледавање васпитно-образовне вертикале, од предшколског и школског образовања, прикаже рефлексија стања нивоа, значаја заступљености и практичне примене традиционалних игара/плесова и ритмичко-покретних игара у васпитно-образовном раду са децом предшколског али и ранешколског узраста на територији Војводине сагледавајући и перспективе етномузикологије као науке која се у основи бави овом проблематиком. • This study results from the part of the master theses of the master's thesis of Goran Popov, student of the College of Vocational Studies for Education in Kikinda entitled: *Practical application of*

САЖЕТАК

Примена традиционалних вредности у креирању образовних стратегија један је од предуслова за остваривање васпитно-образовних циљева савременог предшколског васпитања и образовања. Покушали смо да одредимо степен заступљености у раду васпитача са децом предшколског узраста традиционалне игре/плесови као део културног и фолклорног наслеђа играју велику улогу у очувању националног идентитета једног народа. Како су традиционална игра и музика одувек били неодвојиви део свакодневног друштвеног дружења, они као део културног и фолклорног наслеђа имају велику улогу у очувању националног идентитета једног народа. Циљ овог рада је да се утврди степен заступљености примене традиционалних игара и ритмичко-покретних плесова у раду васпитача са децом предшколског узраста. Према начину прикупљања података, истраживање има неекспериментисано-емпиријски карактер, па се пројектовани циљ држи на дескриптивном нивоу. Истраживање је

ABSTRACT

The implementation of traditional values in the design of educational strategies is one of the preconditions for achieving educational goals of modern preschool education. In this paper we have tried to determine the level of traditional games/ dances and rhythmic-movement dances, as well as the level of presence in the work of educators with preschool children traditional games/dances as part of cultural and folklore heritage play a major role preserving the national identity of a nation. Since traditional dance and music have always been an inseparable part of everyday social gathering, they, as part of cultural and folklore heritage have a great role preserving the national identity of a nation. The aim of this paper is to determine the level of presence of application of traditional games/dances and rhythmic-movement dances in the work of educators with preschool children. According to the method of data collection, the research has a non-experimented-empirical character, so the projected goal is kept at a descriptive level. The research was

traditional dances/dances and rhythmic-movement games in the work of educators with children of preschool age, created during the year 2019/2020. under the mentorship of PhD Kristina Planjanin Simić, professor of vocational studies at the College of Vocational Studies for Education in Kikinda. More detail about this issue it was presented in the publication: Proceedings of the Student Conference "Perspectives of Ethnomusicology" (2023). Novi Sad: Academy of Arts, University of Novi Sad. The publication was created as part of the "Perspectives of Ethnomusicology" project, which was financed by the Provincial Secretariat for Higher Education and Scientific Research, and the leader of the project is double PhD Vesna Ivkov. With one larger unified study, on a sample of 251 respondents, we presented the data of the latest research conducted in several municipalities in the sphere of traditional games/dances in the territory of Vojvodina. The intention of the group of researchers was to look at the educational vertical, from pre-school and school education, to show a reflection of the state of the level, the importance of representation and the practical application of traditional games/dances and rhythmic-movement games in the educational work with preschool and early school children in the territory of Vojvodina, looking at the perspectives of ethnomusicology as a science that basically deals with this issue.

спроведено у Новом Саду, Кикинди и Сремским Карловцима на узорку од 151 васпитача предшколских група, коришћењем упитника. На основу свих приказаних резултата, можемо у потпуности прихватити општу хипотезу да васпитачи у довољној мери примењују традиционални рад са децом предшколског узраста. У складу са најзначајнијим резултатима истраживања, у раду су дате препоруке које могу представљати значајан ресурс практичарима и теоретичарима образовања.

КЉУЧНЕ РЕЧИ

дете; традиционалне игре/плесови; васпитачи; ритмичко-покретне игре; препоруке;

УВОД

Игра има значајну улогу у развоју и учењу предшколског детета. Деца се играју из задовољства, али она за њих није само забава већ активност којом задовољавају своје основне потребе. Дечији фолклор и његово свакодневно практиковање од стране деце указује на његово благотворно дејство на целокупан развој, психофизички и интелектуални сваког детета понаособ (Planjanin Simić 2016). Савремени педагошки ставови који подржавају васпитање и образовање путем уметности и игре, подстичу код деце развој свестраније, комплетније личности. Путем традиционалних игара/плесова и ритмичко-покретних игара деца такође развијају осећај за простор и време, ритам и складне покрете, смисао за рад у колективу и уједно се развијају сви дечји потенцијали. Плес у етнокореоолошком смислу

conducted in Novi Sad, Kikinda and Sremski Karlovci on a sample of 151 educators of preschool groups, using a questionnaire. Based on all the presented results, we can fully accept the general hypothesis that the educators sufficiently apply traditional work with preschool children. In accordance with the most significant results of the research, the paper offers recommendations, which can denote a significant resource for educational practitioners and theoreticians.

KEY WORDS

child; traditional games/dances; educators; rhythmic-movement dances; recommendations;

INTRODUCTION

Play has a significant role in the development and learning of a preschool child. Children play for pleasure, but it is not just fun for them, but an activity that satisfies their basic needs. Children's folklore and its daily practice by children indicates its beneficial effect on the overall development, psychophysical and intellectual of each child individually (Planjanin Simić 2016). Contemporary pedagogical attitudes that support upbringing and education through art and play encourage the development of a more versatile, complete personality in children. Through traditional games/dances and rhythmic-movement games, children also develop a sense of space and time, rhythm and harmonious movements, a sense of teamwork, and at the same time all children's potentials are developed. Dance in the ethno-

представља синкретичку целину покрета и музике, односно кинетичког и мелодијског обрасца (Rakočević, 2011: 37).

Полазећи од чињенице да је имплементација традиционалних вредности у осмишљавању образовних стратегија један од предуслова за остваривање васпитно-образовних циљева савременог предшколског васпитања, у овом раду разматрамо могућност примене традиционалних игара/плесова и ритмичко-покретних игара у раду са децом предшколског узраста.

Овим истраживањем желели смо указати на важност примене играчко-плесног наслеђа народа којем припадамо, као есенцијални фактор у преносу народне културе и обичаја. За успешност преноса традиционалних игара/плесова у раду са децом од есенцијалног значаја јесте њихова учестала примена у свакодневном раду у предшколским установама, али и едукованост и оспособљеност васпитача да у довољној мери овако једну комплексну тему прилагоде дечјем узрасту. Васпитач у свом васпитно-образовном раду истовремено треба да води рачуна о очувању народне традиције, али и да одговори савременим захтевима васпитно-образовног процеса у глобализованом друштву. Путем традиционалних игара /плесова млади нараштаји развијају и усвајају одговарајући систем вредности, објективну и реалну представу о свим тековинама, богатство и разноликост културне традиције нашег народа.

У теоријском делу рада дали смо кратак осврт на професионалне и методичке компетенције васпи-

choreological sense represents a syncretic whole of movement and music, that is a kinetic and melodic pattern (Rakočević, 2011:37).

Starting from the fact that the implementation of traditional values in the design of educational strategies is one of the prerequisites for achieving the educational goals of modern preschool education, in this paper we consider the possibility of applying traditional games/dances and rhythmic-moving games in working with preschool children.

With this research, we wanted to point out the importance of applying the dance-dance heritage of the people to which we belong, as an essential factor in the transmission of folk culture and customs. For the success of the transfer of traditional games/dances in working with children, their frequent application in daily work in preschool institutions is of essential importance, as well as the education and training of educators to sufficiently adapt such a complex topic to the children's age. In his educational work, the teacher should at the same time take care of the preservation of national traditions, but also respond to the modern requirements of the educational process in a globalized society. Through traditional games/dances, young generations develop and adopt an appropriate value system, an objective and realistic idea of all the achievements, the richness and diversity of the cultural traditions of our people.

In the theoretical part of the paper, we have presented a brief overview of the professional and methodical com-

тача и њихову рефлексију са посебним освртом на идентитет струковног васпитача традиционалних игара/плесова. У другом делу рада приказани су резултати спроведеног истраживања, а потом закључна разматрања и препоруке.

ПРОФЕСИОНАЛНЕ И МЕТОДИЧКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА И ЊИХОВА РЕФЛЕКСИЈА

Реч компетентан (лат. *competentia*) значи надлежан, меродаван, формално или стварно оспособљен-квалификован за неки посао, односно задовољење неког стандарда постигнућа. Дефинисање стандарда компетенције васпитача заснива се на принципима предшколског васпитања и образовања који су дати у Закону о предшколском васпитању и образовању (Закон) Компетентан васпитач је професионалан у свом раду, што подразумева аутономно одговорно, али и креативно деловање и преиспитивање стручних знања, умења и вредности у складу са етичком природом праксе васпитача и комплексном, динамичном и контекстуалном условљеном праксом васпитања у промењивом друштвеном и васпитном контексту. Током васпитно-образовног процеса код деце у предшколској доби васпитач традиционалних игара развија планове који се темеље на искуствима и способностима деце водећи рачуна о свему што је неопходно како би се остварили њихови пуни потенцијали. Струковни васпитач традиционалних игара развија различитим стратегијама код деце вештине које

petences of educators and their reflection is given, with a special focus on the identity of a professional educator of traditional games/dances. The second part of the paper presents the results of the conducted research, followed by concluding considerations and recommendations.

PROFESSIONAL AND METHODOLOGICAL COMPETENCES OF EDUCATORS AND THEIR REFLECTION

The word competent (lat. *competentia*) means competent, authoritative, formally or actually capable-qualified for a job, i.e. meeting some standard of achievement. The definition of the teacher's competence standards is based on the principles of preschool upbringing and education, which are given in the Law on preschool upbringing and education (Zakon) A competent educator is professional in his work, which implies autonomous, responsible, but also creative action and re-examination of professional knowledge, skills and values in accordance with the ethical nature of the educator's practice and the complex, dynamic and contextually conditioned practice of education in a changing social and educational context. During the educational process for preschool children, the teacher of traditional games develops plans based on the experiences and abilities of the children, taking into account everything that is necessary in order to realize their full potential. A professional teacher of traditional games develops skills in children with different strategies that enable them to become responsible members of society, as well as a sense

им омогућују да постану одговорни чланови друштва, као и осећај емпатије и бригу за друге. Да би се боље схватио идентитет и компетенције васпитача, како би се успешно бавили преношењем и обрадом традиционалних игара/плесова потребно је да се осврнемо на неопходне и важне особине личности, које би било пожељно да васпитачи поседују: широко и опште образовање и општу културу, да поседује основно музичко образовање, да темељно познаје али и да уме да пренесе знања и умећа из домена традиционалне игре/плеса, народних песама и обичаја, да познаје основе кинетографије, физичке и физиолошке законитости организма, и да је током свог професионалног усавршавања изградио потребу. навику перманентног усавршавања и познавање основних научних дисциплина попут: педагогије, психологија, музичког васпитања и др.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Популацију у овом истраживању чине васпитачи Предшколске установе „Радосно детињство“ из Новог Сада, Предшколске јединице „Коцкица“ из Сремских Карловаца, као и васпитачи Предшколске установе „Драгољуб Удицки“ из Кикинде. Према наводима истраживача Горана Станкова (Станков, 2020: 73) анкетирањем је био обухваћен узорак од 151 васпитача поменутих предшколских установа који раде са децом предшколског узраста. Највећи проценат испитаника који су учествовали у истраживању ради са млађом групом деце (24,5%). Као технику за прикупљање података

of empathy and concern for others. In order to better understand the identity and competencies of educators, in order to successfully deal with the transmission and processing of traditional games/dances, we need to look at the necessary and important personality traits, which it would be desirable for educators to possess: broad and general education and general culture, that he has a basic musical education, that he thoroughly knows but also knows how to transfer knowledge and skills from the domain of traditional dance/dance, folk songs and customs, that he knows the basics of kinetography, physical and physiological laws of the organism, and that during his professional training he has developed the need . the habit of permanent improvement and knowledge of core scientific disciplines such as: pedagogy, psychology, music education etc.

RESULTS OF THE RESEARCH

The population in this research was based on educators from the Preschool "Radosno detinjstvo" from Novi Sad, Preschool "Kockica" from Sremski Karlovci, as well as educators from the Preschool "Dragoljub Udicki" from Kikinda. According to the researcher Goran Stankov (Stankov, 2020: 73), the survey included a sample of 151 teachers of the mentioned preschool institutions who work with children of preschool age. The largest percentage of respondents who participated in the research works with the younger group of children (24.5%). A survey questionnaire was used as a technique for collecting

истраживања коришћен је анкетни упитник.² У истраживањима је коришћена дескриптивна метода. Истраживање је реализовано током маја и јуна месеца 2020. године.³ На основу циља истраживања дефинисана је општа хипотеза: претпоставља се да васпитачи у довољној мери примењују традиционално играчко/плесне и ритмичко-покретне игре у васпитно-образовном раду са децом пред-школског узраста.⁴ На основу циља истраживања дефинисана је општа хипотеза: претпоставља се да васпитачи у довољној мери примењују традиционално играчко/плесне и ритмичко-покретне игре у васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста.

research data.² A descriptive method was used in the research. The research was carried out during May and June 2020.³ Based on the goal of the research, a general hypothesis was defined: it is assumed that educators sufficiently apply traditional play/dance and rhythmic-movement games in educational work with preschool children.⁴

² Упитник је био анониман и састојао се од 28 питања отвореног и затвореног типа конструисан искључиво за потребе датог истраживања. • The questionnaire was anonymous based of 28 open and closed questions constructed exclusively for the purposes of this research.

³ Оно је подразумевало прикупљање теоријске грађе, проучавање литературе, реализацију анкетирања, обраду и анализу прикупљених података, те закључна разматрања са предлогом за даља истраживања и примену добијених резултата. • It included the collection of theoretical material, the study of literature, the realization of surveys, the processing and analysis of the collected data, and the final conclusions with a proposal for further research and the application of the obtained results.

⁴ Потом су дефинисане и посебне претпоставке да васпитачи:

- у малој мери познају и примењују традиционалне игре/плесове;
 - имају добар осећај и координацију за ритам;
 - не располажу у довољној мери савременом литературом из области традиционалног играчко/плесног стваралаштва;
 - имају потребна допунска теоријска и практична едукација у смислу традиционалних игара/плесова;
 - имају информацију о постојању јединственог смера у региону „Струковни васпитач за традиционалне игре“ на ВШССОВ у Кикинди. •
- After that special assumptions were defined that educators:
- know and apply traditional games/dances to a small extent;
 - have a good sense and coordination for rhythm;
 - they do not have a sufficient amount of contemporary literature in the field of traditional play/dance creativity;
 - they have the necessary supplementary theoretical and practical education in terms of traditional games/dances;
 - have information about the existence of a unique course in the region "Vocational teacher for traditional games" at the VŠSSOV in Kikinda.

Први истраживачки задатак био је усмерен на то да се утврди мера у којој васпитачи познају и примењују традиционалне игре/ плесове у васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста. У овом раду, изнећемо само податке која се односе на поједина питања, на која су добијени одговори од значаја за овај рад.

Резултати говоре у прилог томе да се један веома висок проценат испитаних васпитача изјаснио да су музичке активности у њиховом раду свакодневно заступљене (81,2%). Са друге стране, 18,8% испитаника се изјаснило да су музичке активности у њиховом раду заступљене једном недељно и ређе. Један веома висок проценат анкетираних васпитача изјаснио да су веома важни свакодневни музички садржаји у васпитно-образовном раду са децом: песма, традиционална игра/плес и покретне игре, инструменти, слушање музике (97,3%). Овакви резултати говоре у прилог томе да васпитачи у великој мери препознају значај свакодневних музичких садржаја у васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста. Такође, током истраживања желели смо да нам васпитачи наведу барем два назива дечијих игара/плесова или покретних игара које систематски спроводе, или су их спроводили са децом. Добијени резултати показују да је 135 испитаника, од укупно 151, дало одговор на ово питање. Највећи проценат њих је навео називе „Дуње ранке“, „Ја посејам лубенице“, „Ја брдом, а девојка долом“, „Коло води Васа“, „Музичке столице“ и „Хоки поки“. Нешто мањи проценат испитаника се изјаснио за:

The first research task was aimed at determining the extent to which educators know and apply traditional games/dances in educational work with preschool children. In this paper, we will present only the data related to certain questions, to which answers have been received that are important for this paper.

The results speak in favor of the fact that a very high percentage of the surveyed educators declared that musical activities are present in their work every day (81.2%). On the other hand, 18.8% of the respondents declared that musical activities are represented in their work once a week or less. A very high percentage of surveyed educators stated that everyday musical content is very important in educational work with children: song, traditional game/dance and movement games, instruments, listening to music (97.3%). Such results speak in favor of the fact that educators largely recognize the importance of everyday musical content in educational work with children of preschool age.

Also, during the research, we wanted the educators to give us at least two names of children's games/dances or movement games that they systematically implement, or have implemented with children. The obtained results show that 135 respondents, out of a total number of 151, answered this question. The largest percentage of them mentioned their names: „Dunje ranke“, „Ja posejah lubenice“, „Ja brdom, a devojka dolom“, „Kolo vodi Vasa“, „Muzičke stolice“ i „Hoki poki“. A slightly smaller percentage of respondents declared

„Вишњицица род родила“, „Коларићу панићу“ и „Дивна, Дивна“, а најмање њих истиче игру „Ласте проласте“.

Желели смо да утврдимо да ли васпитачи у оквиру васпитно-образованог рада обрађују методичке јединице у смислу традиционалне игре/плеса.

Резултати говоре у прилог томе да се највећи проценат испитаних васпитача изјаснио да у оквиру васпитно образованог рада обрађују методичке јединице у смислу традиционалне игре/плеса (40,4%). Процентуално следе васпитачи који су се изјаснили да то чине веома ретко (24,5%), затим углавном (14,6%), довољно често (11,9%), док су процентуално најмање заступљени испитаници који то не чине (8,6%).

Током даљег истраживања желели смо да сазнамо да ли васпитачи спроводе игре са одређеним елементима попут: ходања у ритму мелодије, понављање одређених ритмичких покрета који се наизменично изводе рукама и ногама, затим да ли познају игре помоћу којих деца савладавају окрет (око своје осе), односно игре у којима дете стиче осећај за простор и координацију покрета, игре у којима деца савладавају кретање у наспрамним тј. паралелним линијама/лесама, игре у којима деца играју/плешу у пару, односно у којој дете бира себи пара, игре у којима је заступљена игра надметања. Резултати истраживања говоре у прилог томе да васпитачи не увиђају јасну разлику између одређених појмова везаних за традиционалну игру/плес, те у великој мери греше наводећи једне те исте традиционалне игре приликом

for: „Višnjičica rod rodila“, „Kolariću paniću“ i „Divna, Divna“, and the least number of them favours game „Laste prolaste“.

We wanted to determine whether educators, within the framework of educational work, process methodical units in the sense of traditional game/dance.

The results are in favor of the fact that the largest percentage of the surveyed educators stated that they work on methodical units in terms of traditional dance/dance as part of their educational work (40.4%). The percentage of teachers who declared that they do this very rarely (24.5%), followed mostly (14.6%), often enough (11.9%), while the least represented respondents who do not do this (8, 6%).

In the course of further research, we wanted to find out if the educators implement games with certain elements such as: walking in the rhythm of the melody, repetition of certain rhythmic movements that are performed alternately with hands and feet, then if they know games with which children master turning (around their axis), i.e. games in which the child acquires a sense of space and coordination of movements, games in which children master movement in opposite directions, i.e. parallel lines, games in which children play/dance in pairs, i.e. in which the child chooses a pair, games in which the game of competition is represented. The results of the research support the fact that educators do not see a clear difference between certain concepts related to traditional dance/dance, and they make a big mistake by mentioning the same traditional

различитих захтева. То нам указује на чињеницу да нису сигурни какав ефекат могу да постигну одређеном традиционалном игром/плесом или ритмичко-покретном игром у раду са децом.⁵

Такође, резултати истраживања говоре да се велики проценат испитаника изјаснио да нису довољно едуковани за обраду ритмичко-покретних игара са музичко-фолклорним наслеђем (60,7%). Овакви резултати нису позитивни, будући да се скоро две трећине од укупног броја васпитача, на ово питање, изјаснило у негативном контексту. Такође резултати истраживања јесу у великој мери забрињавајући и алармантни, будући да веома висок проценат васпитача сматра да се током школовања нису довољно упознали са терминима традиционалне игре/плеса и њиховом применом у раду када је рад са предшколском децом у питању (90,7%). Увидом у све изнете резултате истраживања можемо у потпуности прихватити постављену хипотезу да васпитачи у малој мери познају и примењују традиционалне игре/ плесове у свом раду.

Други истраживачки задатак био је усмерен на то да се код васпитача утврди осећај и координација за ритам. На основу тога, васпитачима је

dance in different requests. This indicates to us the fact that they are not sure what effect they can achieve with a certain traditional game/dance or rhythmic-movement game in working with children.⁵

Also, the results of the research show that a large percentage of respondents declared that they are not sufficiently educated to process rhythmic-movement games with a musical-folkloric heritage (60.7%). These results are not positive, since almost two-thirds of the total number of educators answered this question in a negative context. Also, the results of the research are largely worrying and alarming, since a very high percentage of educators believe that during their studies they did not become sufficiently familiar with the terms of traditional game/dance and their application in work when it comes to working with preschool children (90.7%). By looking at all the presented research results, we can fully accept the hypothesis that educators know and apply traditional games/dances in their work to a small extent.

The second research task was aimed at determining the sense and coordination of rhythm in educators. Based on that, teachers were asked 4

⁵ Две трећине од укупног броја испитаника пуним називом најчешће наводи следеће традиционалне игре/плесове или ритмичко-покретне игре: „Циганчица“, „Младо момче“, „Крушке, јабуке, шљиве“, „Келеруј“, „Сиротица“, „Танцуј, танцуј“, „Рукавице с прстима“, „Хајде самном да играш“, „Валцер“, „Ти волиш мене, ја волим тебе“, „Мала полка“, „Луди плес“, „Јупи ти, јупи ја“, „Ламбада“, „Каубојска полка“ и „Самба“. • Two-thirds of the total number of respondents most often mention the following traditional games/dances or rhythmic-movement games by full name: „Cigančica“, „Mlado momče“, „Kruške, jabuke, šljive“, „Keleruj“, „Sirotica“, „Tancuj, tancuj“, „Rukavice s prstima“, „Hajde samnom da igraš“, „Valcer“, „Ti voliš mene, ja volim tebe“, „Mala polka“, „Ludi ples“, „Jupi ti, jupi ja“, „Lambada“, „Kaubojska polka“ and „Samba“.

у анкетном упитнику постављено 4 питања. Намера истраживача јесте била усмерена ка томе да се утврди да ли су се васпитачи некад активно бавили традиционалном игром/ плесом. Резултати говоре у прилог томе да се 58,7% испитаних васпитача изјаснило да се нису никада активно бавили традиционалном игром/ плесом, док се 41,3% испитаника изјаснило да су се некад активно бавили традиционалном игром/ плесом.

Желели смо да нам васпитачи, који су се изјаснили да су се активно бавили традиционалном игром/ плесом, наведу барем два назива традиционалне игре/плеса које су највише волели да играју. Похвално је то што су сви васпитачи (њих 62) одговорили на ово питање, а најчешћи одговори били су: „Ужичко коло“, „Влашко коло“, „Моравац“, „Влашке игре“, „Шумадија“, „Чачак“ и „Краљево коло“.

Током истраживања 60,0% испитаних васпитача изјаснили су се да се никада нису активно бавили неком другом врстом плесно-спортске активности попут: спортског плеса, ритмичке гимнастике, балета и томе слично. Са друге стране, 40,0% испитаника се изјаснило да су се некад активно бавили неком другом врстом плесно-спортске активности. На крају другог истраживачког задатка резултати говоре у прилог томе да се највећи проценат испитаника сматра да има добру координацију покрета и осећај за ритам да би несметано (успешно) презентовали и пренели играчко/ плесне покрете у раду са децом (47,0%). Следе васпитачи који сматрају да имају довољно добру координацију покрета и осећај за ритам (42,3%),

questions in the questionnaire. The intention of the researchers was aimed at determining whether the educators were ever actively engaged in traditional dance/dance. The results support the fact that 58.7% of the interviewed educators stated that they had never actively engaged in traditional game/dance, while 41.3% of respondents stated that they had once actively engaged in traditional game/dance.

We wanted the educators, who declared that they were actively engaged in traditional dance/dance, to give us at least two names of the traditional game /dance that they liked to play the most. It is commendable that all educators (62 of them) answered this question, and the most common answers were: „Užičko kolo“, „Vlaško kolo“, „Moravac“, „Vlaške igre“, „Šumadija“, „Čačak“ and „Kraljevo kolo“.

During the research, 60.0% of the interviewed educators declared that they had never actively engaged in any other type of dance-sports activity such as: sports dance, rhythmic gymnastics, ballet and the like. On the other hand, 40.0% of respondents declared that they were once actively engaged in some other type of dance-sports activity. At the end of the second research task, the results support the fact that the largest percentage of respondents are considered to have good coordination of movements and a sense of rhythm in order to smoothly (successfully) present and convey play/dance movements when working with children (47.0%). They are followed by educators who consider that they have a sufficiently good coordination of movements and

док су процентуално најмање заступљени испитаници који сматрају да немају добру координацију покрета и осећај за ритам да би несметано презентovali и пренели играчко/ плесне покрете у раду са децом (10,7%). Увидом у све наведене резултате можемо у потпуности прихватити постављену хипотезу да васпитачи имају добар осећај и координацију за ритам.

Трећи истраживачки задатак био је усмерен на то да се утврди мера у којој васпитачи располажу са савременом литературом из области традиционалног играчко/ плесног стваралаштва. На основу тога, васпитачима смо у анкетном упитнику поставили 2 питања. Резултати говоре у прилог томе да се највећи проценат испитаних васпитача изјаснио да не користи стручну литературу за рад са децом када је традиционална игра/плес, односно када су ритмичко-покретне игре у питању (49,3%). Потом следе васпитачи који су се изјаснили да користе стручну литературу (28,3%), док су процентуално најмање заступљени испитаници који су се изјаснили да повремено користе стручну литературу (22,5%). Овакви резултати указују на поражавајућу чињеницу да половина, од укупног броја испитаних васпитача, не користи стручну литературу. Испитаници који су се изјаснили да користе стручну литературу, навели су следеће ауторе: Н. Јабланов, Н. Вукомановић, Љ. Симикић и С. Благајац (Станков, 2020: 133).

Четврти истраживачки задатак био је усмерен на то да се испитају мишљења васпитача о потреби за допунском теоријском и практичном едукацијом

a sense of rhythm (42.3%), while the least represented respondents are those who believe that they do not have a good coordination of movements and a sense of rhythm in order to smoothly present and convey play/dance movements in their work with children (10.7%). By looking at all the mentioned results, we can fully accept the hypothesis that teachers have a good sense and coordination for rhythm.

The third research task was aimed at determining the extent to which educators have access to contemporary literature in the field of traditional play/dance creativity. Based on that, we asked teachers 2 questions in the questionnaire. The results are in favor of the fact that the largest percentage of the surveyed teachers declared that they do not use professional literature for working with children when it comes to traditional dance/dance, that is, when it comes to rhythmic-movement games (49.3%). This is followed by educators who declared that they use professional literature (28.3%), while the least represented respondents who declared that they occasionally use professional literature (22.5%) are the least represented. Such results point to the devastating fact that half of the total number of educators surveyed do not use professional literature. Respondents who declared that they use professional literature, mentioned the following authors: N. Jablanov, N. Vukomanović, Lj. Simikić and S. Blagajac (Станков, 2020: 133).

The fourth research task was aimed at examining teachers' opinions about the need for supplementary theoretical and practical education of

васпитача у смислу традиционалних игара/ плесова. На основу тога, васпитачима смо у анкетном упитнику поставили 2 питања. На првом месту, желели смо да утврдимо да ли васпитачи сматрају да би у својој педагошкој јединици било од користи одржавање семинара на тему традиционалне игре/плеса.

Резултати говоре у прилог томе да се веома висок проценат испитаних васпитача изјаснио да сматра како би у њиховој педагошкој јединици било од користи похађање семинара на тему традиционалне игре/плеса (91,3%).⁶ Овакви резултати показују да су васпитачи скоро једногласни у процени да би одржавање поменутих стручних семинара били сврсисходни пожељно, односно да је васпитачима потребна допунска теоријска и практична едукација у смислу традиционалних игара/ плесова.

Пети истраживачки задатак био је усмерен на то да се утврди степен познавања васпитача са постојањем јединственог смера у држави под називом „Струковни васпитач за традиционалне игре“ на ВШССОВ у Кикинди. Резултати говоре у прилог томе да се 63,8% испитаних васпитача изјаснило да су упознати са постојањем јединственог смера у земљи „Струковни васпитач за традиционалне игре“ на ВШССОВ у Кикинди.⁷ Увидом у све наведене резултате можемо у потпуности прихватити постављену хипотезу

teachers in terms of traditional games/dances. Based on that, we asked teachers 2 questions in the questionnaire. In the first place, we wanted to determine whether educators think that it would be useful to hold a seminar on the topic of traditional game/dance in their pedagogical unit.

The results are in favor of the fact that a very high percentage of the surveyed educators stated that they believe attending a seminar on the topic of traditional game/dance would be beneficial in their pedagogical unit (91.3%).⁶ These results show that educators are having general agreement in their assessment that attending the mentioned professional seminars would be useful, that educators need additional theoretical and practical education in terms of traditional games/dances.

The fifth research task was aimed at determining the level of familiarity of educators with the existence of a unique course in the country called "Professional educator for traditional games" at the Kikinda Higher School of Vocational Studies for Teacher Education. The results speak in favor of the fact that 63.8% of the surveyed educators declared that they were aware of the existence of a unique course in the country "Vocational educator for traditional games" at the Kikinda Higher School of Vocational Studies for Teacher Education.⁷ By looking at all the above results, we can fully accept the hypothesis

⁶ Свега 8,7% испитаника који сматрају да не виде сврху одржавања поменутих семинара. • Only 8.7% of the respondents think that they do not see the purpose of holding the mentioned seminars.

⁷ Преосталих 36,2% испитаника се изјаснило да са истим нису упознати. • The rest of the 36.2% respondents claimed that they are not familiar with it.

да су васпитачи упознати са постојањем јединственог смера у земљи „Струковни васпитач за традиционалне игре“ на ВШССОВ у Кикинди.

ЗАКЉУЧАК

Примена играчко/плесног садржаја у раду са децом предшколског, али и рано-школског узраста, осигурава континуитет не само народне традиције, већ се уједно перманентно остварују циљеви музичког, телесног и здравственог васпитања и образовања уколико се поштују методичка начела.

У току закључних разматрања изнећемо важне резултате спроведеног истраживања током 2020. године на територији Новог Сада, Кикинде и Сремских Карловаца. Добијени резултати показују да васпитачи, који имају највише година радног искуства, више од 30 година на пословима васпитача, у најмањем проценту у оквиру васпитно-образованог рада обрађују методичке јединице у смислу традиционалне игре/плеса. Васпитачи не увиђају јасну разлику између одређених појмова везаних за традиционалну игру/плес, те у великој мери греше наводећи једне те исте традиционалне игре приликом различитих захтева, односно да нису сигурни какав ефекат могу да постигну одређеном традиционалном игром/плесом или ритмичко-покретном игром у раду са децом. Велики проценат васпитача сматра да нису довољно едуковани за обраду ритмичко-покретних игара са музичко-фолклорним наслеђем када је рад са децом у питању

that educators are aware of the existence of a unique program in the country "Vocational educator for traditional games" at Kikinda Higher School of Vocational Studies for Teacher Education.

CONCLUSION

The application of play/dance content in working with children of preschool and early school age ensures the continuity of not only folk traditions, but at the same time the goals of musical, physical and health education and education are permanently achieved if methodological principles are respected.

During the final deliberations, we will present the important results of the research conducted in 2020 on the territory of Novi Sad, Kikinda and Sremski Karlovci. The obtained results show that the educators, who have the most years of work experience, more than 30 years in the work of educators, in the smallest percentage within the framework of educational work process methodical units in the sense of traditional game/dance. Educators do not see a clear difference between certain terms related to traditional game/dance, and they make a big mistake by stating the same traditional dance in the context of different requirements, i.e. they are not sure what effect they can achieve with a certain traditional game/dance or rhythmic-movement game in working with children. A large percentage of educators believe that they are not sufficiently educated to process rhythmic-movement games with musical-folklore heritage when it comes to working with children (60.7%). The

(60,7%).. Охрабрујућа је чињеница да васпитачи имају добар осећај и координацију за ритам и статистички се значајно не разликују у својим мишљењима у односу на пол, године старости и ниво образовања. Међутим, на основу добијених резултата утврђено је да васпитачи не располажу у довољној мери са савременом литературом из области традиционалног играчког стваралаштва. Такође, највећи је проценат испитаника који сматрају да би ангажовање струковног васпитача за традиционалне игре допринело раду колектива и заједнице у дизању свести о важности практицирања традиционалне игре/плеса и очувању националног идентитета, припада групи васпитача који имају завршену високу школу. Васпитачи су упознати са постојањем јединственог смера у земљи „Струковни васпитач за традиционалне игре“ на ВШССОВ у Кикинди. Када је наведена студија у питању истраживач Горан Станков (Станков, 2020) износи важну чињеницу да васпитачи у свом раду у довољној мери примењују традиционалну игру/плесове и ритмичко-покретне игре у васпитно-образовном раду са децом пред-школског узраста. Како би унапредили своје професионалне компетенције и осавременили своју практичну активност, на основу добијених резултата увиђамо да би васпитачи у својим редовима врло радо прихватили колегу васпитача профила: струковни васпитач за традиционалну игру. Испитаници такође сматрају да би им од велике помоћи били семинари из области етнокорееологије на тему народне

encouraging fact is that educators have a good sense and coordination for rhythm and statistically significantly they do not differentiate in their opinions in relation to gender, age and level of education. However, based on the obtained results, it was determined that educators do not have sufficient modern literature in the field of traditional play creativity. Also, the highest percentage of respondents who believe that hiring a professional educator for traditional dances would contribute to the work of the collective and the community in raising awareness of the importance of practicing traditional dance/dance and preserving national identity belongs to the group of educators who have completed high school. Educators are aware of the existence of a unique course in the country "Vocational teacher for traditional games" at the Higher School of Vocational Studies for Teacher Education in Kikinda. When the mentioned study is in question, the researcher Goran Stankov (Станков, 2020) states the important fact that educators in their work sufficiently apply traditional games/dances and rhythmic-movement games in educational work with children of preschool age. In order to improve their professional competences and modernize their practical activity, based on the obtained results, we see that educators would be very happy to accept a fellow educator in their ranks: a professional educator for traditional play. Respondents also believe that seminars in the field of ethnochoreology on the topic of folk dance/dance would be of great help to

игре/плеса, али и помоћ у виду спољног сарадника из ове области била би им од непроцењивог значаја, јесу чињенице које уједно представљају и препоруке за даља унапређења.

them, but also help in the form of an external collaborator in this field would be invaluable to them, these are facts that also represent recommendations for further improvements.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

Станков, Г. (2020). *Практична примена традиционалних игара/плесова и ритмичко-покретних игара у раду васпитача са децом предшколског узраста*, (мастер рад у рукопису), Кикинда: Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди. Ментор др Кристина Плањанин Симић.

Planjanin Simić, K. (2016). *Tipologia folclorului românesc din Banatul sârbesc. Numărătorile*. Novi Sad: Vojvođanska akademija nauka i umetnosti, 1-391.

Rakočević, S. (2011). Igra plesnih struktura-Tradicionalna igra i muzika za igru Srba u Banatu u svetlu uzajamnih uticaja. *Etnomuzikološke studije-disertacije*. Sveska 2. Beograd: Fakultet muzičke umetnosti.

Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju (2023, October 30). Retrieved from http://nsprv.org/zakon_o_predskolskom_vaspitanju_i_obrazovanju.pdf